

HISTORIE LECZONE DOTYKIEM

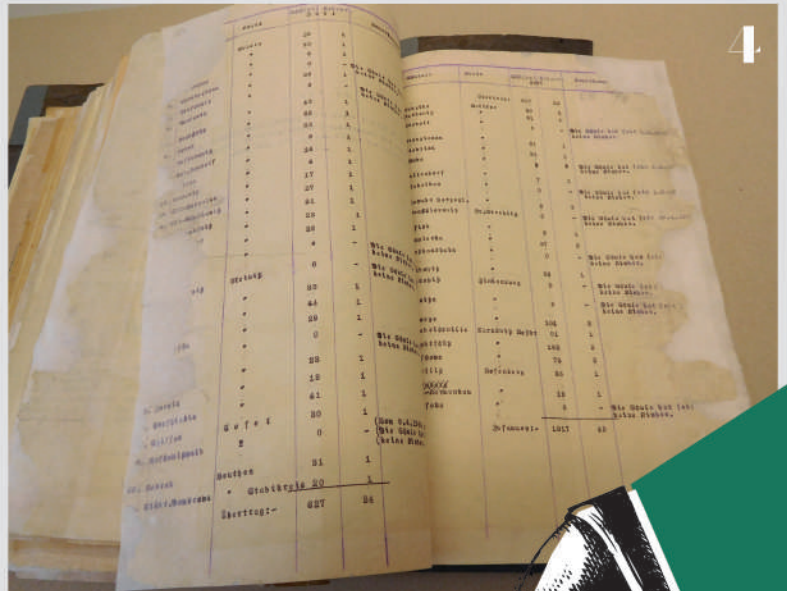
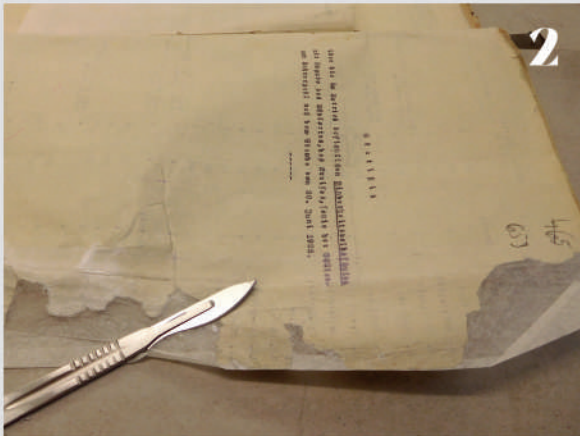
Z sekretnych kart konserwatora

K

onserwacja materiałów archiwalnych jest jednym z najważniejszych elementów procesu zabezpieczania dziedzictwa narodowego, przechowywanego w archiwach państwowych. To także żmudna praca, do której wykonywania potrzebne są zarówno odpowiedni kunszt, predyspozycje zawodowe, jak i właściwie dobrane narzędzia. Niezwykle istotnym czynnikiem w konserwacji jest czas. Każdy dokument trafiający na stół konserwatorski wymaga bowiem poświęcenia stosownej do jego stanu liczby dni i godzin, aby przywrócić mu przynajmniej w części dawny wygląd lub zatrzymać proces fizycznej degradacji. Człowiek poświęcający się misji ratowania archiwaliów ma unikalną możliwość dotknięcia tajemnicy słowa, którego nośnikiem jest dokument. Bez tej materii, świadectwa istnienia naszych przodków, opowieści o ich życiu i doświadczeniach zniknęłyby bezpowrotnie. Tak, jak nasze ciało jest nośnikiem duszy, która swoją indywidualność odnajduje w pamięci indywidualnej, tak dokument archiwalny stanowi swoisty wehikuł czasu, pozwalający nam rekonstruować dawne dzieje jednostek i całych zbiorowości. Skoro zaś naszemu ciału poświęcamy tak wiele uwagi z nadzieją na długie życie, tak i archiwalia zasługują na podobną opiekę.

W pracy konserwatora archiwaliów wyraża się w sposób fizyczny czułość i troska, jaką winniśmy źródłom nadającym sens upływowi czasu, odzierającemu nas z naszej egzystencji. Lecząca moc dłoni scalających nadwątloną przeszłość napotyka w swoim działaniu na przedziwną zwrotność polegającą na tym, że to, co leczone, staje się lekiem. Jego moc objawia się we wdzięcznym podtrzymaniu wiedzy o dziejach, dającym ukojenie dostępne tym wszystkim, którzy pragną zrozumieć otaczający ich świat.

dr Sławomir Marchel



1. Obiekt przed zabiegami
2. Usuwanie starej warstwy bibuły zabezpieczającej
3. Karty po usunięciu warstwy bibuły zabezpieczającej
4. Poszyt z zabezpieczonymi kartami

Opis:

Polnische Minderheitsschulen - allgemeines, 1922-1925

Stan zachowania:

zniszczone karty pomimo wcześniejszych reperacji

Rodzaj materiału:

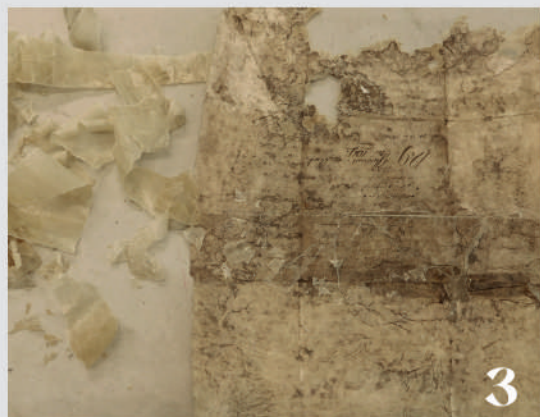
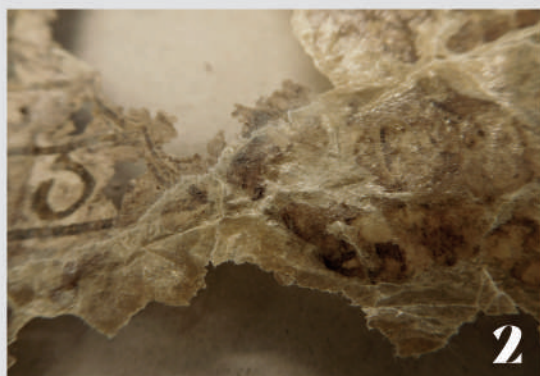
poszyt, papier maszynowy, druk, rękopis, pocz. XX wieku

Czas zabiegów konserwatorskich:

usuwanie starej warstwy - 60 h

Narzędzia i materiał:

skalpel, gumki różnej twardości do oczyszczania, guma elektryczna, szczotka z miękkiego włosia do usuwania resztek gum oraz starej bibuły, kauter do prostowania oraz podsuszania papieru, włóknina, bibuła japońska, klej organiczny



Opis:

Notariusz Michael Drabenck potwierdza przekazanie pół grzywny rocznego czynszu na rzecz proboszcza kościoła w Grodkowie, 30 maja 1504

Stan zachowania:

Pergamin z ubytkami i plamami pochodzenia mikrobiologicznego, zalaminowany przed laty materiałem, który dziś wygląda jak woskowany papier. Pergamin uległ dalszej degradacji, dlatego wymagał podjęcia prac konserwatorskich.

Rodzaj materiału:

pergamin, rękopis

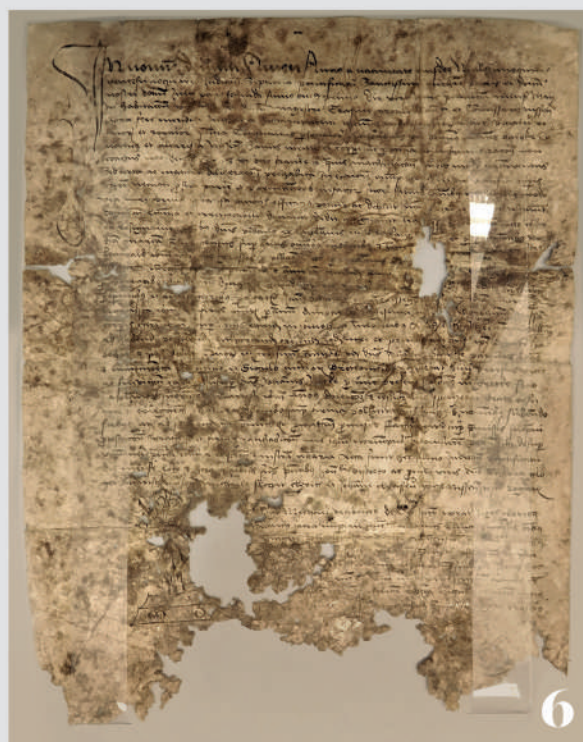
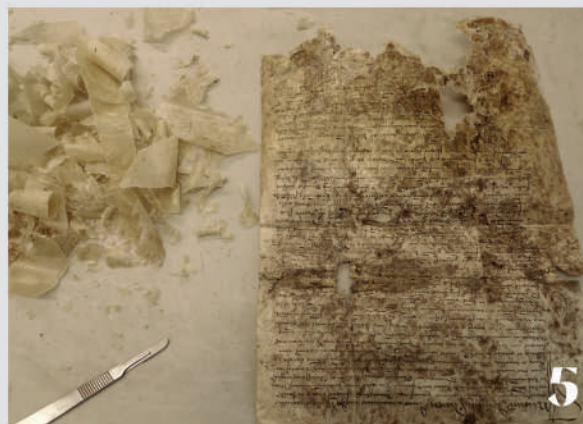
Czas zabiegów konserwatorskich:

usuwanie starej warstwy - 24 h

Narzędzia i materiał:

skalpel, miękki pędzel do usuwania pozostałości

Akta miasta Grodkowa, sygn. 1319



1. Obiekt przed zabiegami
2. Degradacja pergaminu
- 3-5. Usuwanie laminacji
6. Pergamin po usunięciu starej warstwy zabezpieczenia i umocowaniu paskami mylaru na tekturze





Opis:

Maciej, król Czech i Węgier, zatwierdza przywileje dla miasta Głubczyc, 18 maja 1484

Stan zachowania:

dokument zabrudzony, z utrwalonymi zagięciami po złożeniach, pieczęć zabrudzona

Rodzaj materiału:

pergamin, sznur, pieczęć woskowa

Czas zabiegów konserwatorskich:

czyszczenie - 20 h, prostowanie - 10 tygodni

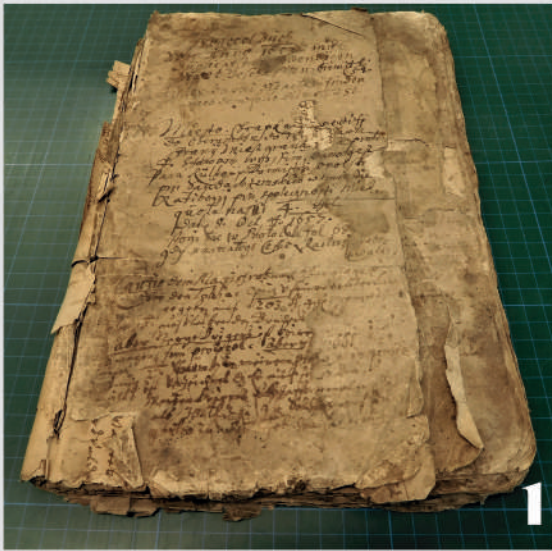
Narzędzia i materiał:

tektura, deseczka do naprężania, guma elektryczna, gumki różnej twardości, szczotka z miękkiego włosia, czyścik z włóknem szklanym do oczyszczania pergaminu, pędzel, waciki, mydło weneckie

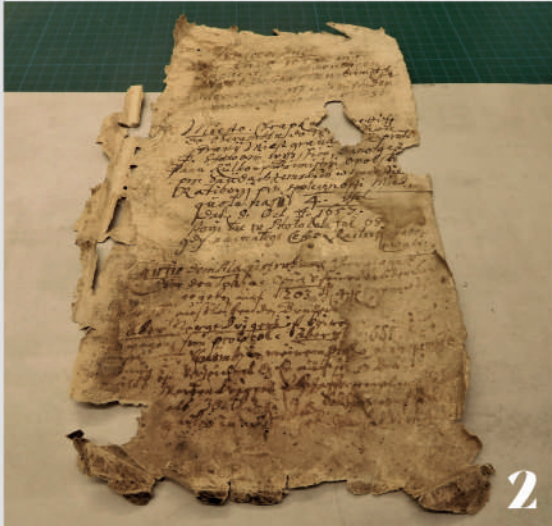


1. Obiekt przed zabiegami
2. Dokument w trakcie prostowania
3. Pieczęć w trakcie czyszczenia
- 4-5. Dokument rozprostowany, wyczyszczony, z odpowiednio zabezpieczoną pieczęcią

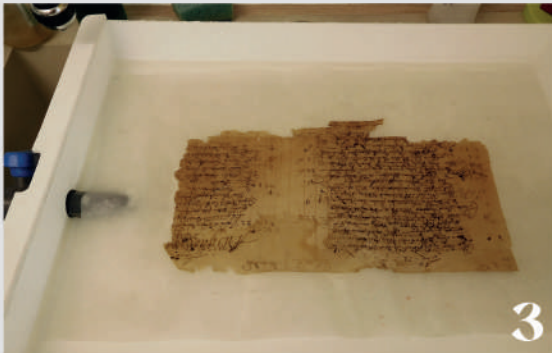




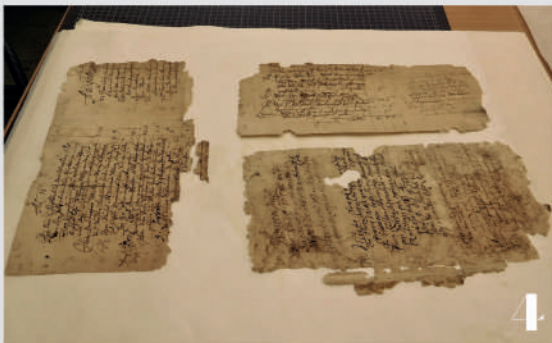
1



2



3



4

Opis:
Protokoll-Buch von Anno 1653 mit
in Suplicat in notwendigen Stadt
Geschäften bis 58, 1653-1658

Stan zachowania:
poszyt z dużymi ubytkami oraz bardzo osłabionym
papierem, mocno poplamiony mikrobiologicznie

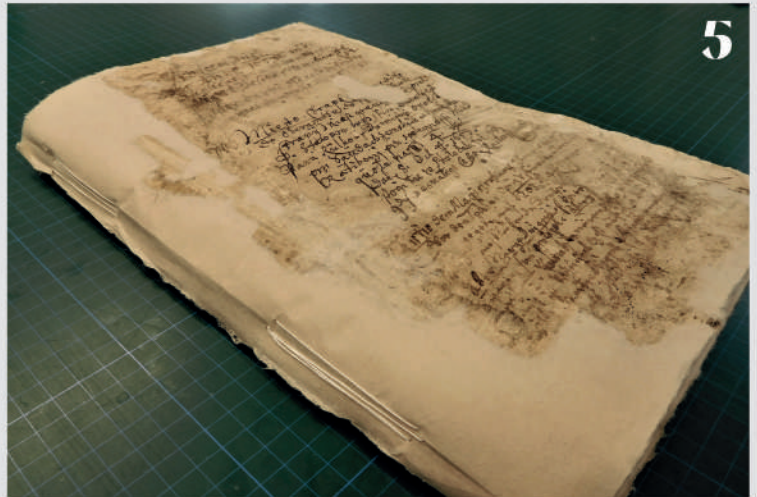
Rodzaj materiału:
papier czerpany, rękopis

Czas zabiegów konserwatorskich:
prostowanie i suszenie papieru - 80 h

Narzędzia i materiał:
skalpel, miękka gumka, gumka w proszku, gumka elektryczna,
miękka szczotka, kuweta, włóknina, woda filtrowana, stół
podświetlany, klej skrobiowy, pędzle, bibuła japońska
do uzupełniania i podklejania papieru, prasa introligatorska,
tektura, nici lniane konserwatorskie, igła



- 1-2. Obiekt przed zabiegami
3. Karta poszytu poddana kąpieli
4. Prostowanie i suszenie papieru
- 5-6. Poszyt zszyty po uzupełnieniu ubytków i sklejeniu przedarć



5



6



1

Opis:

George Drewsko, kasztelan, Hannos Pangaw, burgrabia niemodliński, Anthonius, syn Mikołaja z Łambinowic, Mikołaj Rabil i Hannos, wójt w Ścinawie ręczą za Henryka Breitbawch'a wobec Konrada, biskupa wrocławskiego, 20 listopada 1439

Stan zachowania:

dokument zabrudzony, z utrwalonymi zagięciami po złożeniach, pieczęcie zabrudzone, zdeformowane paski pergaminowe

Rodzaj materiału:

pergamin, pieczęcie woskowe

Czas zabiegów konserwatorskich:

czyszczenie - 20 h, prostowanie - 10 tygodni

Narzędzia i materiał:

tekturki, klamerki, deseczka do naprężania, gumki różnej twardości, gumka elektryczna, czyścik z włóknem szklanym do oczyszczania pergaminu, pędzel z miękkim włosiem, waciki, mydło weneckie



2

1. Obiekt przed zabiegami
2. Prostowanie pasków pergaminowych
3. Dokument po wyczyszczeniu i prostowaniu

Akta miasta Nysy, sygn. 192



3





Opis:

Barbara z Wobna, wdowa po Janie von Ffulsstein i jej współspadkobiercy poświadczają przed miastem Prudnikiem, że wyżej wymieniona przekazała i sprzedała swą posiadłość dziedziczną we wsi Krzyzkowicze za 9000 guldenów Henrykowi Strzeli, 7 lutego 1573, Blyncze

Stan zachowania:

dokument zabrudzony, z utrwalonymi zagięciami po złożeniach, pieczęcie zabrudzone, zdeformowane paski pergaminowe

Rodzaj materiału:

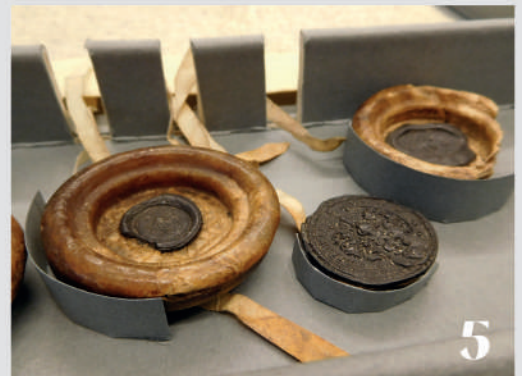
pergamin, pieczęcie woskowe

Czas zabiegów konserwatorskich:

czyszczenie - 30 h, prostowanie - 10 tygodni

Narzędzia i materiał:

tekturki, klamerki, deseczka, gumka elektryczna, gumki różnej twardości, szeroki pędzel, czyścik z włóknem szklanym, waciki, mydełko weneckie



- 1-2. Pieczęcie przed zabiegami
3. Czyszczenie dokumentu
- 4-6. Dokument i pieczęcie po wyczyszczeniu i prostowaniu

Akta miasta Prudnika, sygn. 65





Opis:

Burmistrz i rajcowie miasta Prudnika potwierdzają sprzedaż młyna [zwanego młynem dolnym] przez Hansa [Jana] Hole'go młynarza in der Marcin Mühle auf dem Sande vor Bresslaw, na rzecz Melchiora Opitza za cenę 2200 talarów [17 października 1667], 5 listopada 1667, Neustadt

Stan zachowania:

dokument bardzo zabrudzony, z utrwalonymi zagięciami po złożeniach, pieczęć zabrudzona

Rodzaj materiału:

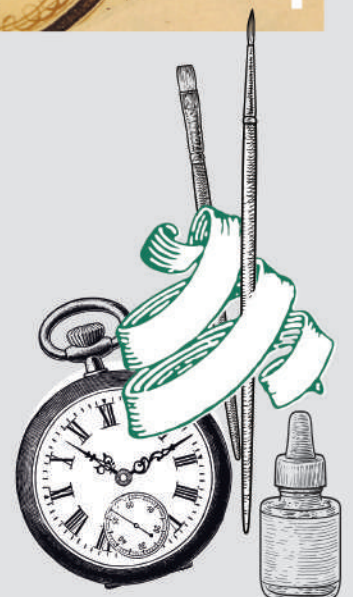
pergamin, pieczęć woskowa, wstążka

Czas zabiegów konserwatorskich:

czyszczenie - 24 h, prostowanie - 10 tygodni

Narzędzia i materiał:

tektura, deska, gumki różnej twardości, guma elektryczna, szeroki pędzel, czyścik z włóknem szklanym, waciki, mydełko weneckie



1. Obiekt w trakcie czyszczenia
2. Pieczęć i wstążka po konserwacji
- 3-5. Dokument po wyczyszczeniu i prostowaniu

Opis:

Akten betreffend das Testament
des Häusler und Bauunternehmer
Eduard Puff zu Klodebach, 1881

Stan zachowania:

koperta z kruszącymi się pieczęciami
lakowymi oraz z przyklejonym fragmentem
sąsiedniej karty

Rodzaj materiału:

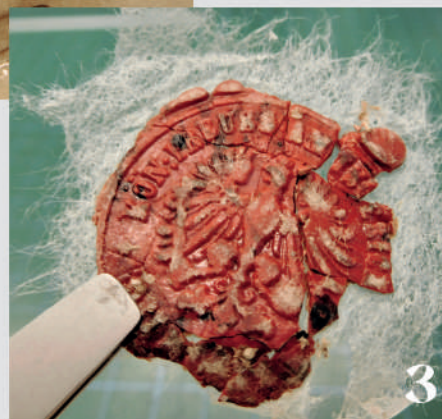
poszyt, papier maszynowy, pieczęcie lakowe

Czas zabiegów konserwatorskich:

rozklejanie, wzmacnianie i podklejanie - 4 h

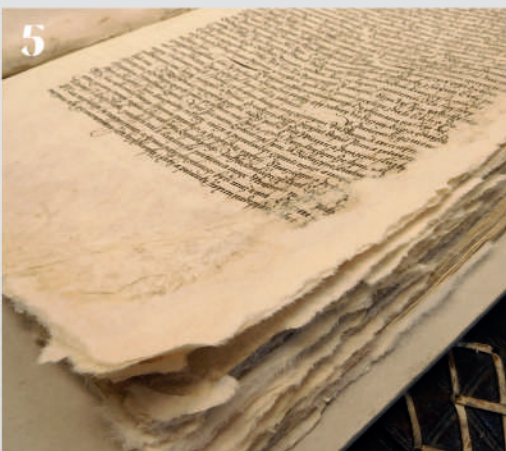
Narzędzia i materiał:

włóknina, skalpel, pędzle, szpatułka,
metyloceluloza do rozklejenia, pęseta
chirurgiczna, bibuła japońska,
klej skrobiowy



1. Obiekt przed zabiegami
2. Odklejenie papieru od pieczęci lakowej
3. Wzmocnienie pokruszonej pieczęci w celu umocowania jej na kopercie
4. Pieczęć po konserwacji
5. Odratowane pieczęcie lakowe na kopercie





Opis:

Księga ziemna księstwa opolsko-raciborskiego z lat 1557-1604

Stan zachowania:

zrolowane brzegi kart książki, ubytki papieru

Rodzaj materiału:

księga oprawiona w skórę, papier czerpany, rękopis

Czas zabiegów konserwatorskich:

czyszczenie i uzupełnianie - 16 h, prostowanie - 1 tydzień

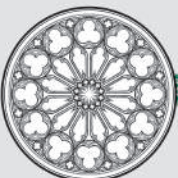
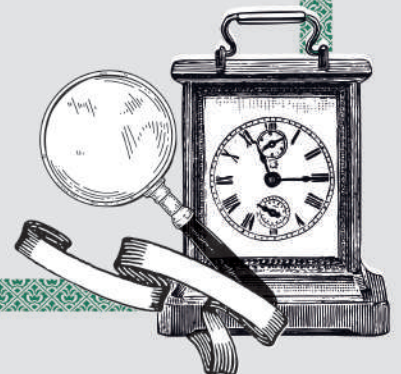
Narzędzia i materiał:

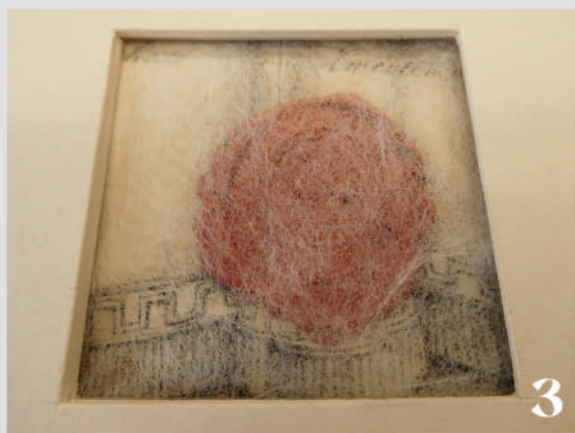
tekturki, kołyska ograniczająca otwarcie książki, klamki, szeroki pędzel, gumka, guma elektryczna, czyścik z włóknem szklanym, włóknina, bibuła japońska, klej skrobiowy, balsam do skóry



1. Rozprostowywanie brzegów kart
2. Nawilżanie brzegów kart
3. Czyszczenie kart książki
4. Ubytki przed uzupełnieniem
5. Ubytki po uzupełnieniu bibułą
6. Księga po konserwacji

Księstwo opolsko-raciborskie, sygn. 2





Opis:

Świadectwo przyjęcia Karola Fryderyka Hahmann'a do loży wolnomularskiej „Pod Przyjaźnią” (Grosse Freimauer Loge Royale York zur Freundschaft) w Koźlu (Cosel), 19 czerwca 1835

Stan zachowania:

dokument z zagięciami, zabrudzony

Rodzaj materiału:

papier maszynowy, rękopis i druk, pieczęć lakowa

Czas zabiegów konserwatorskich:

czyszczenie i zabezpieczenie odpowiednią oprawą - 24 h

Narzędzia i materiał:

gumki różnej twardości, guma elektryczna, pędzle, czyścik z włóknem szklanym, skalpel, włóknina, papier Ingres, bibuła japońska, klej skrobiowy, tektura, tasiemki

1. Obiekt przed zabiegami
2. Czyszczenie i usuwanie starego zaklejenia
3. Zabezpieczenie pieczęci lakowej
4. Dokument po wyczyszczeniu i zabezpieczeniu

